

POSTER SESSION
27 May 2014 TUESDAY 10.15-11.00

SAĞLIĞIN SEMBOLÜ: GILGAMIŞ DESTANI'NDAN ASKLEPIOS'A YILAN

Hayrettin Ordu¹, Meryem Temiz², Bahar Tunçtan³, Seyhan Şahan Fırat⁴

¹Pharmacy Student, Mersin University, Faculty of Pharmacy, Mersin, h.orduho@gmail.com

²Research Asst., Mersin University, Faculty of Pharmacy, Dept. of Pharmacology, Mersin, t.meryem@hotmail.com

³Prof., Mersin University, Faculty of Pharmacy, Dept. of Pharmacology, Mersin, btuncan@gmail.com

⁴Assoc. Prof., Mersin University, Faculty of Pharmacy, Dept. of Pharmacology, Mersin, seyhansahan06@gmail.com

Antik çağlardan günümüze kadar yılan, birçok medeniyette, sağlık, hekimlik, bilgelik, kehanet, güç ve ebedi yaşamla ilişkilendirilmiştir. Tabiatın şifalı bitkilerle iyileştirici gücünü en yakından tanıyan canlıların yılan olduğu kabul edilmiş ve bu nedenle sağlığın sembolü olarak gösterilmiştir. Tıp ve eczacılığın bir simgesi olarak yılan figürleri; bir asa etrafına sarılmış bir ya da iki yılan, kadehe sarılmış veya birbirine sarılmış iki yılan gibi çeşitli formlarda karşımıza çıkmaktadır.

Antik toplumlara ait mitolojilerde ve efsanelerde yılan, her yıl deri değiştirerek gençleşmesi nedeniyle, sonsuz yaşamın sembolü olarak kabul edilmiştir. Tarihte ilk yılan sembolü Mezopotamya'da görülmüştür. "Yılan" konusu, Sümer çiviyazılı tabletlerinde bulunmuş olan ve M.Ö. 2000'li yıllarda Mezopotamya'da yazılmış olduğu tahmin edilen Gılgamış Destanı'nda da işlenmiştir. Uruk kralı Gılgamış'ın "yaşam veren" olarak adlandırdığı ölümsüzlük otunu kendisinden alan yılan, otu yedikten sonra deri değiştirerek gençleştiğinden ölümsüzlüğün sembolü olmuştur. Yunan mitolojisinde de yılan sağlığın ve hekimliğin sembolü olmuş, hekimlik tanrısı olarak bilinen Asklepios resimlerde ve heykellerde elindeki bir asaya sarılmış yılanla sembolize edilmiştir. Asklepios'un kızı Hygieia sağlık tanrıçası olarak kabul edilmekte olup, Hygieia'nın kadehi etrafına dolanan Asklepios yılanı eczacılığın sembolü olarak kullanılmaktadır.

Tarihsel bakış açısıyla, yılan farklı coğrafyalarda farklı şekillerde imgelendirilmiş olmasına karşın tıp ve eczacılığın binlerce yıllık evrensel bir sembolü haline gelmiştir. Yılan sembolü, Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere sağlıkla ilgili birçok kurumun simgesi olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada, yılanın antik çağlardan günümüze kadar sağlık sembolü olarak nasıl kabul edildiği farklı yönleriyle ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gılgamış, Asklepios, yılan, eczacılık, tıp

A SYMBOL OF HEALTH: SERPENT FROM GILGAMESH EPIC TO ASCLEPIUS

Since ancient ages, the snake has been associated with healing, medicine, wisdom, prophecy, power and eternal life in many civilizations. It has been recognized as a creature closely acquainted to therapeutically powers of nature with medicinal plants, and for this reason symbol of health has been referred to it. Serpent figures have various forms as symbols of medicine and pharmacy, such as: one or two snakes entwined about a staff, a snake wrapped around a bowl or two snakes coiled around each other.

The serpent was believed to be a symbol of eternal life in the mythology and legends of ancient societies because it is revived by molting every year. Symbol of snake was first seen in Mesopotamia. The "Snake" featured in the Epic of Gilgamesh found in Sumerian cuneiform tablets that were presumably written in Mesopotamia around 2000 BC. The snake that stole the "plant of immortality" in the possession of King of Uruk, and started to rejuvenate by molting every year to become the symbol of eternal life. The serpent was also the symbol of healing and medicine in Greek mythology. Symbolized as a snake-entwined staff in sculptures and pictures; Asclepius is known as god of healing and medicine. Asclepius' daughter Hygieia was revered as the goddess of health. The Snake of Asclepius reaching for the bowl of Hygieia is the international symbol of the pharmacy.

From historical perspective, although the snake has been imaged with different forms in different regions, it became a universal symbol of medicine and pharmacy for millennia. The serpent is being used as a symbol by the World Health Organization (WHO) and other health institutes. In this essay we have attempted to follow snake from different perspectives as it evolved to become the symbol of medicine and pharmacology.

Keywords: Gilgamesh, Asclepius, snake, serpent, pharmacy, medicine